

Kainuulaiset selvisivät tykkylumesta kokemuksen avulla – selviäisitkö sinä?

SPEK

Mia Kunnaskari

*72 tuntia, omatoiminen varautuminen,
kansalaiskoulutus*

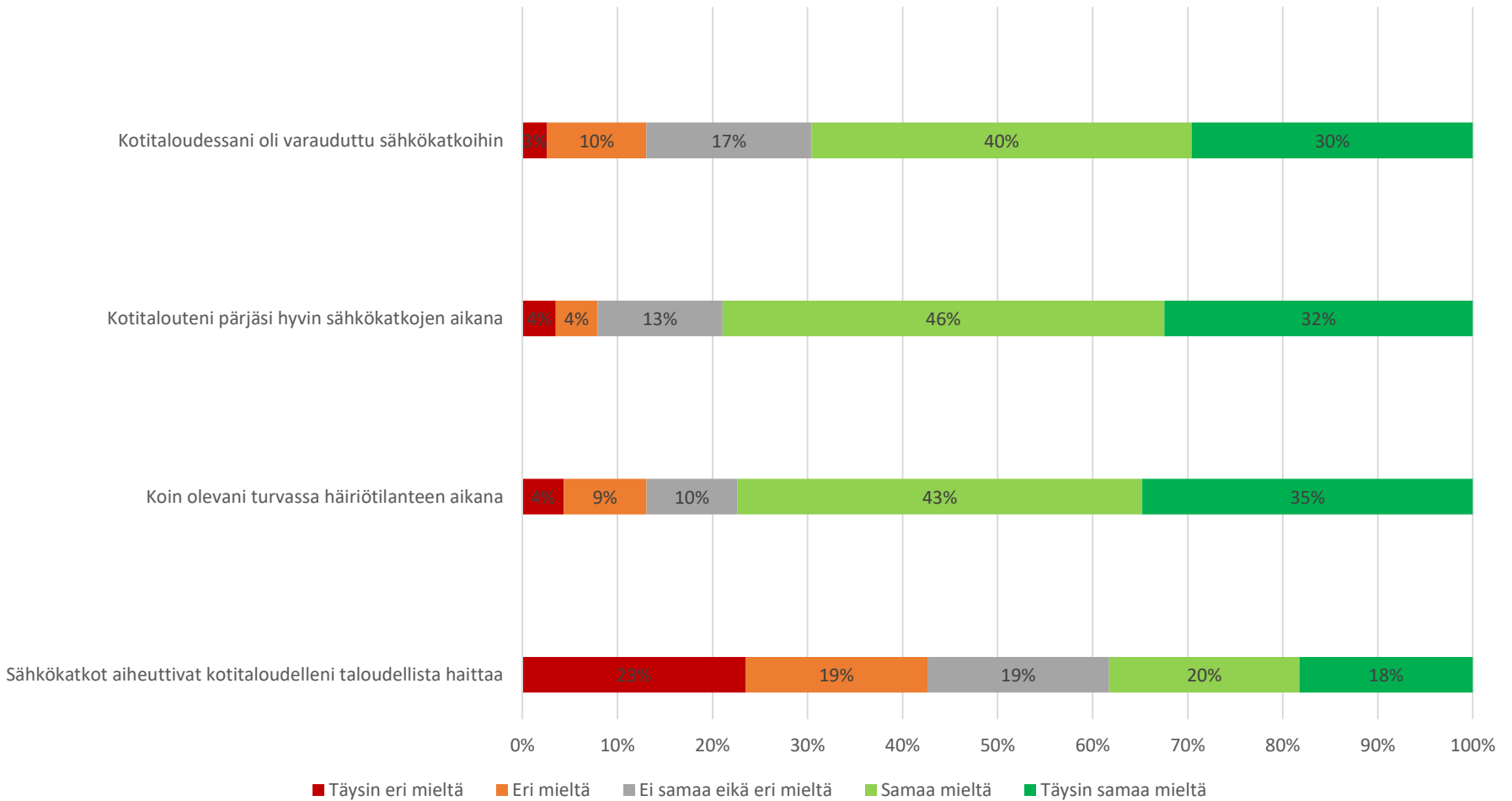
Häiriötilanteet ja omatoiminen varautuminen

- Vuodenvaihteessa 2017-2018 Kainuun alueella koettiin laajoja sähkökatkoja, jotka johtuivat harvinaisen runsaasta ja märästä lumentulosta
- Kaikkiaan noin 6000 kotitaloutta oli sähköttä.
- Suurimmalle osalle sähköt saatiin palautettua nopeasti, mutta osa joutui olemaan sähköttä useita vuorokausia.
- **Kainuun pelastuslaitoksen mukaan asukkaiden omatoimisuus ja kriisinsietokyky olivat keskeisiä tekijöitä, jotka auttoivat tilanteesta selviämiseen.**

Pikakysely kainuulaisille (”näyte”)

- Tapahtumien jälkeen haluttiin selvittää, mikä merkitys asukkaiden omalla toiminnalla oli, ja miltä häiriötilanne näytti asukkaiden näkökulmasta.
- Suomen Pelastusalan Keskusjärjestö toteutti kainuulaisille suunnatun kyselyn 31.1.-13.2.2018.
- Sähköiseen kyselyyn vastasi yhteensä 118 henkeä, nuorin 18 ja vanhin 89 vuotta. Keruutavasta johtuen kyselyn ulkopuolelle jäi todennäköisesti useita ihmisryhmiä.
- Suurin osa (80 %) vastaajista ilmoitti asuinpaikaksi haja-asutusalueen.
- Vastauksia saatiin kaikista Kainuun kunnista. Eniten vastauksia kerättiin Suomussalmen, Kuhmon, Hyrynsalmen ja Sotkamon kunnista.

Tulokset

Vertailua

Kotitalouksien varautuminen Suomessa - tutkimus (2016)

- Reilusti alle puolet (44 %) suunnitellut toimintaansa häiriötilanteen varalta
- Joka toisen (47 %) mielestä ylimääräisen ruuan hankkiminen kotiin mahdollisen sähkökatkon varalta liioittelua
- Kaupungeissa varautuminen selvästi vähäisempää
- Peräti 93 % valmis vapaaehtoistehtäviin

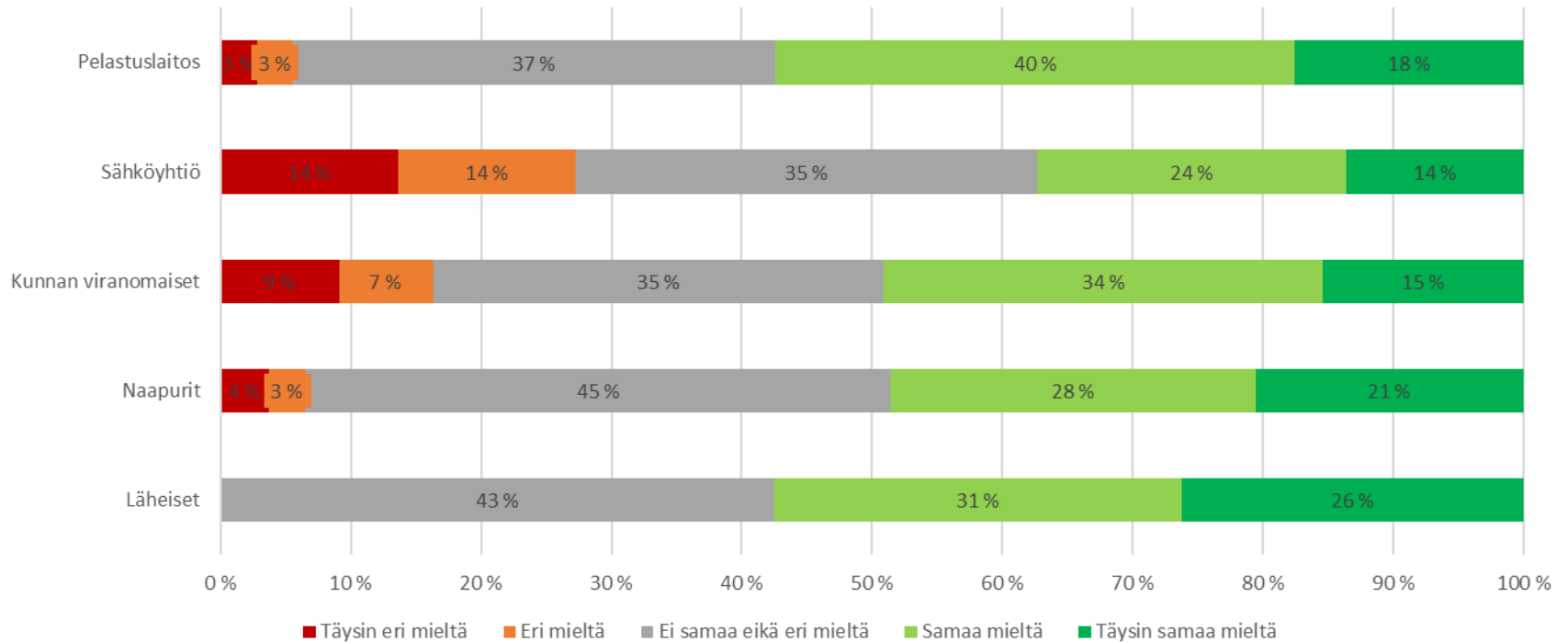
- **4/5 (81 %) uskoo luonnon ääri-ilmiöiden, kuten voimakkaiden myrskyjen, yleistyvän Suomessa ilmastonmuutoksen seurauksena**

Pärjäämisen kannalta keskeisiä tekijöitä

- Kainuu-kyselyn vastaajien mukaan keskeiset pärjäämistä edistäneet tekijät olivat
 - Omat taidot ja asenne
 - Kotivara
 - Tulisijat
- Suurin osa (77 %) vastaajista ei ollut saanut varautumista koskevaa koulutusta.
- Niistä, jotka koulutusta olivat saaneet, suurin osa (85 %) katsoi siitä olleen hyötyä häiriötilanteen aikana.
- Suurin osa (63 %) vastaajista katsoi, että asukkaille tulisi jatkossa tarjota varautumiseen liittyvää koulutusta.

Luottamus

Häiriötilanteen seurauksena luottamukseni seuraaviin tahoihin vahvistui

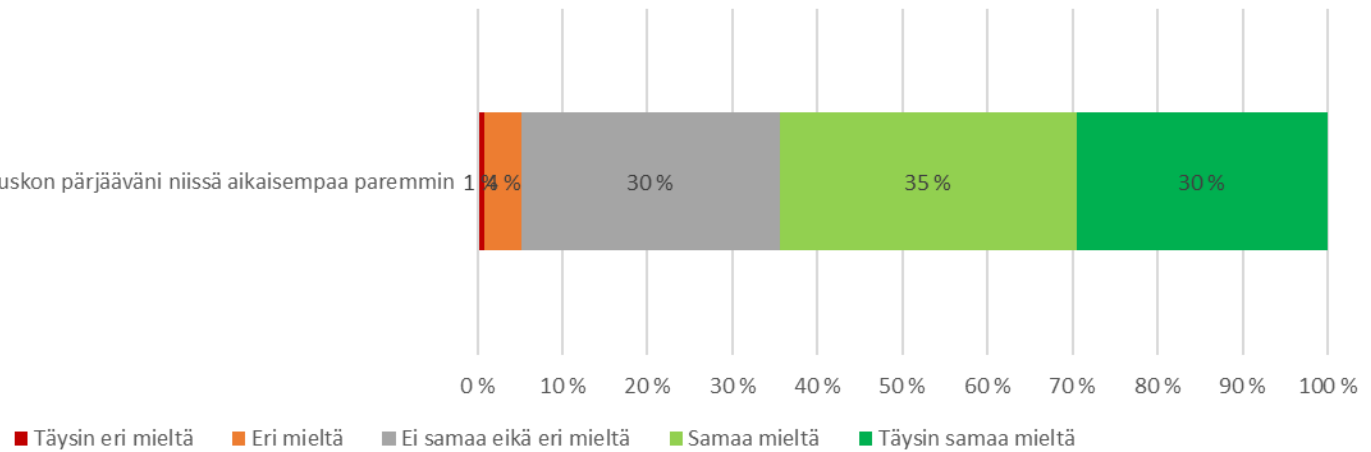
Auttaminen ja avunsaanti

- Kaikkiaan noin 40 prosenttia vastaajista ilmoitti saaneensa apua joltain taholta. Useimmin mainittuja avunlähteitä olivat lähipiiri (perhe, sukulaiset) ja naapurit.
- Lähes puolet (49 %) kertoi tarjonneensa apua jollekin taholle.

”Pakasteet olivat naapurissa. Mönkijän kärryllä vietiin ne sinne. Saunassa naapurissa. Evakossa tuttujen luona. Kännyköitten lataamista tuttujen luona, autolaturia ja aggregaatteja käyttivät puhelimien lataukseen ym. Pesuveden sulatusta lumesta. Sähkölliset ihmiset kutsuivat luokseen syömään ja saunomaan sähköttömiä. Näin meidän kylällä pelasi hommat.”

Kokemus opettaa?

Jos tulee uusia sähkökatkoja, uskon pärjääväni niissä aikaisempaa paremmin 14 %

Kainuulaiset selvisivät tykkylumesta kokemuksen avulla – selviäisitkö sinä?

Miksi ihmiset eivät varaudu?

- ”En ole koskaan tullut ajatelleeksi.” (55%)
- ”En pidä tärkeänä asiana.” (22%)
- ”En pidä todennäköisenä, luotan että kaikki toimii.” (14 %)

- Helsinki 15.5.2017 klo 8:35
- 10 500 asukasta Kruununhaassa, Kalliossa, Katajanokalla, Kluuvissa ja Sörnäisissä
- Kaupanteko pysähtyi, liikenne ruuhkaantui, rakennuksissa ja julkisilla paikoilla vaaratilanteita, laitteiden vioittumisia, outoja pitkäkestoisia vikatilanteita
- Kesto: 15 minuuttia

Yhteenveto

- Kokemus opettaa – entä jos ei ole kokemuksia?
- Taidot tarpeeseen – miten motivoida hankkimaan taitoja?
- Asenne ratkaisee – mistä löytyy oikea asenne?

- Arjessa avun ja auttamisen piiri on lähellä
- Luottamuksen ylläpito tärkeää